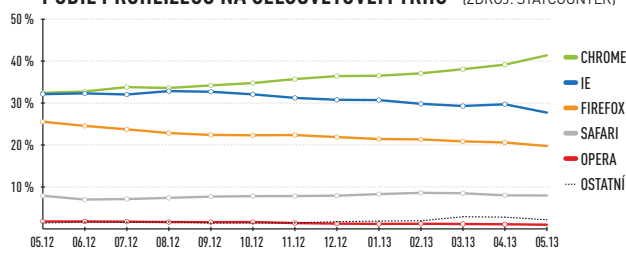

PODÍL PROHLÍŽEČŮ NA CELOSVĚTOVÉM TRHU (ZDROJ: STATCOUNTER)

Kam směřují PROHLÍŽEČE

Internetové browsery jsou jednoznačně softwarem budoucnosti a nikdo už nepochybuje, že brzy mohou na počítači nahradit všechny ostatní programy. I proto se boj o jejich uživatele rozjíždí naplno.

PETR KRATOCHVÍL

Před patnácti lety byl browser jednoduchý nástroj, pomocí něhož si počítačovní nadšenci prohlíželi obsah internetu kdesi na druhém konci světa a nikdo je v podstatě nebral vážně. Prohlížeč byl jen dalším podivným nástrojem počítačových geeků. V současnosti experti odhadují, že přibližně třetina běžných uživatelů nepoužívá jiný program než prohlížeč. A pravda je, že se nemusí omezovat jen na zábavné surfování, čtení e-mailů nebo návštěvu sociálních sítí: celá řada bezplatných cloudových nástrojů jim umožňuje práci s texty, tabulkami nebo i fotografiemi. Internetový prohlížeč je zkrátka platformou budoucnosti a není pochyb, že ten, kdo ji ovládne, získá přímý přístup k miliardám uživatelů. I proto se softwarové giganty předhánějí, který nabídne zdarma větší rychlost, více funkcí a dokonalejší ovládání. Letos na jaře se bitva prohlížečů rozjela znovu naplno.

Ten čtvrtý vzadu

Když se řekne prohlížeč, naprostá většina uživatelů si pod tímto pojmem představí Firefox, Internet Explorer nebo Google Chrome. Celá řada zkušenějších a náročnějších uživatelů ale používá prohlížeč, který se dlouhodobě drží ve statistikách s velkým odstupem na čtvrtém místě – Operu. Tento prohlížeč, jehož tým se dal dohromady už před dvaceti lety (první verze prohlížeče se ale objevila až v roce 1996), často udával směr vývoje. Jako první nabídl integraci Javy, přišel s podporou Netscape plug-inů (jejichž princip využívají prohlížeče dodnes) a také odstartoval podporu CSS. Problémem ale bylo, že už od počátků vývoje prohlížeče nebyl jasný směr, kterým se bude browser ubírat. Například od verze 7 se stala Opera placeným prohlížečem, aby od verze 8.5 znovu s fanfárami nabídla své služby zdarma. I přes tyto výstřelky šlo vždy o vynikající rychlý pro-

hlížeč, unikátní i díky rozsáhlým schopnostem. V Opeře jste totiž našli integrovaného e-mailového klienta, RSS čtečku, klienta sítě BitTorrent a stovky nejrůznějších funkcí a voleb nastavení. Tomuto dokonalému prohlížeči bohužel chybělo jediné – zájem uživatelů. Podíl Opery na trhu vždy kolísal v jednotkách procent a situaci nezměnilo ani bombastické uvádění nových verzí. Možná ale situaci změní zcela nová Opera.

Znovu a lépe

Situace, kdy Opera často technologicky dominovala, vyhrávala testy a sbírala ocenění, a přesto stála ve stínu „amatérských“ prohlížečů, ale šla očividně jejím autorům na nervy, a tak se rozhodli jít na to zcela jinak a vyzkoušet to s inspirací u těch úspěšnějších. Prvním krokem bylo rozdělení vývoje prohlížeče na tři verze, podobně jako je tomu u Mozilly. První je označena jako „Developer“ a nabídne zvědavým uživatelům možnost vyzkoušet si nové funkce a komentovat je. Druhá verze, označovaná jako „Next“, už by měla být téměř plnohodnotnou verzí a jakousi betou pro test stability a závěrečné doladění prohlížeče. Finální verze pak už ponese konkrétní číselné označení. Další rapidní změna se objevila ve verzi s označením 15. Pořádným překvapením byla změna renderovacího jádra – nejprve Opera propustila 10 % vývojářů a přešla od vlastního jádra Presto na WebKit. Tento krok byl považován za ústupek rychlosti ve prospěch kompatibility, například ve vztahu ke službám Googlu, který WebKit používal u Chromu. Ano, použití minulého času je zde správné, protože po několika měsících Google s WebKitem skončil a s Operou v patách přešel k jádru Blink. Ať už stálo za změnami cokoliv, není úplně jisté, zda si případné problémy (logicky podobné přechody provázející) může dovolit. Uživatelé Opery rozhodně nepatří k těm nejtolerantnějším.

Z univerzálu holátko

Aby toho nebylo málo, Opera se odhodlala k dalšímu radikálnímu kroku. Dala sbohem dodatečným funkcím a z univerzálního nástroje s poštovním klientem a RSS čtečkou se změnila na jednoduchý nástroj, primárně určený pro surfování. Pokud si vzpomenete, podobný krok v minulosti učinila i Mozilla, která se zbavila poštovního klienta (ve verzi Suite). U Opery jde ale o značně diskutabilní krok, protože její technologicky nároční uživatelé stěží ocení směr, kterým se ubírají nově představované funkce (podpora vzhledů, geolokace...).

Někteří zoufalí uživatelé v diskusích dokonce rozšiřují fámy, že jde o „zkušební verzi“ a oblíbené funkce budou brzy implementovány. Bohužel jde ale o verzi „Next“, která už podle vyjádření vývojářů všechny důležité funkce má (s výjimkou Link a Dragonfly), a ladí se pouze drobnosti. Otázkou tedy zůstává, zda Opera podle tlaku svých náročných uživatelů a chybějící funkce přidá v další verzi, nebo dá stávajícím uživatelům sbohem a pokusí se ukrást méně náročné surfaře Chromu či Internet Exploreru.

Lákadla a zklamání

A na co se tedy mohou těšit zájemci o nový prohlížeč? Asi největším šokem je absence klasických záložek – podle vývojářů totiž není nová Opera určena „hardcore“ uživatelům s desítkami záložek, ale spíše nenáročným surfařům. A ti si mohou často navštěvované stránky ukládat na úvodní stránku – tzv. rychlý přístup. Pro dočasné uložení zajímavého článku může sloužit i tzv. úschovna, pokud uživatel klikne na symbol srdce v pravé části adresního řádku. Pravda ale je, že z hlediska přehlednosti má tento způsob ukládání oblíbených stránek k dokonalosti daleko.

Leccos o přístupu vývojářů k nové verzi naznačuje i další příklad. Mezi oblíbené funkce především uživatelů s pomalejším připojením patřil režim Turbo, v rámci kterého stará Opera komprimovala data a tak zrychlovala surfování. Ten nechybí ani v nové verzi, skrývá se ale pod označením Off-road. Naopak v nové verzi prohlížeče nenajdete například vyhledávání v obsahu dříve navštívených webů nebo klienta pro síť bittorrent. I přes výčet chybějících a nepovedených funkcí lze na nové Opeře najít celou řadu pozitiv. Nechybí například oblíbená gesta myši, která jsou na rozdíl od konkurence integrována přímo v prohlížeči. Přechod na nové jádro také znamená, že pro prohlížeč bude brzy dostupné velké množství rozšíření. Už nyní si můžete prohlížeč vylepšit o WOT, AdBlock nebo LastPass. Vývojáři také přislíbili oblíbenou synchronizaci přes funkci Opera Link.

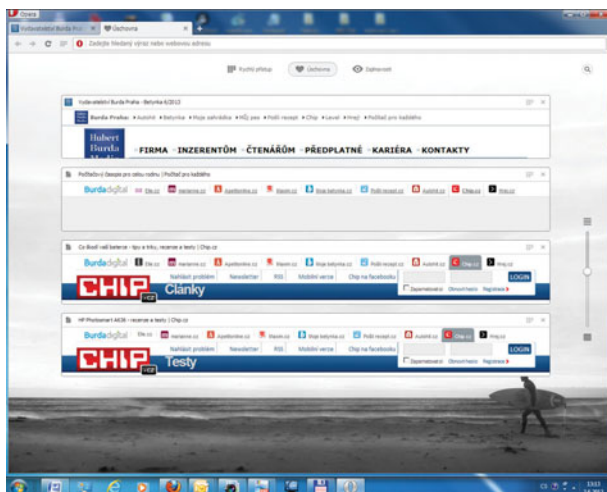
Kam kráčí Opera

Není nejmenších pochyb, že původní Opera určitě změny potřebovala. Obrovské množství funkcí a nastavení způsobovalo chaos v ovládání a i „hardcore“ uživatelé dokázali využít jen zlomek schopností. V poslední verzi (12) ale vývojáři většinu ze zmiňovaných výtek vyřešili a Opera byla na cestě k dokonalému prohlížeči. Přesto ale její obliba mezi uživateli nestoupala a možná i to byl důvod, proč se vedení Opery rozhodlo zcela změnit směřování prohlížeče.

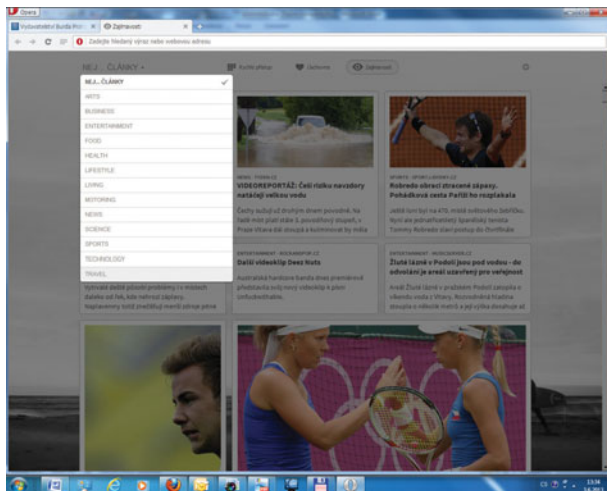
I letmým pohledem na konkurenci v podobě Firefoxu a Chromu je znát trend mířící ke zjednodušování browserů a vývojáři Opery nejdou špatným směrem. Zásadní otázkou ale je, zda na tento krok není pozdě – běžní uživatelé už mají favorita v jednom z trojice dominantních prohlížečů a stávající fandové Opery nový prohlížeč nepřijmou. To ostatně uvidíme za několik týdnů, až se objeví její finální verze. PETR KRATOCHVÍL@CHIP.CZ

NOVINKY PRO „OPERNÍ“ SURFAŘE

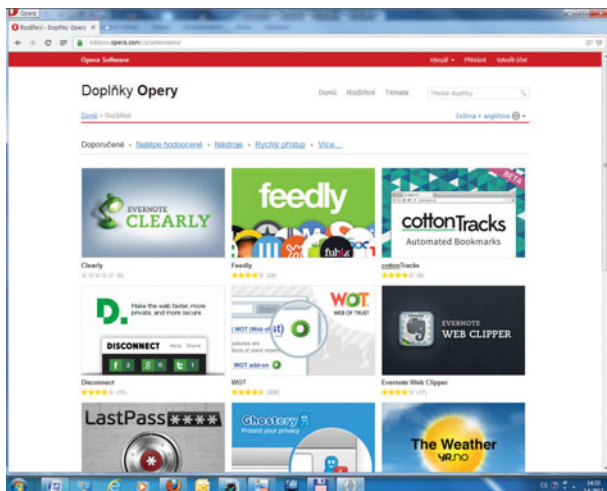
Nová Opera chce zaujmout zcela jinou skupinu uživatelů. Pojďte se podívat, jakými funkcemi je hodlá nalákat.

Funkce Úschovna by měla sloužit k dočasnému odložení prohlížených webů. Pokud jich ale odložíte více, jejich přehlednost klesne k nule a nezkušený uživatel bude tápat.

Integrované zpravodajství je sice na první pohled zajímavé, zamrzí ale místy chybějící česká lokalizace a nemožnost konfigurace výběru vlastních zdrojů.

Přechod k novému renderovacímu jádru znamená i větší nabídku dostupných rozšíření. I pro verzi Next jich bylo k dispozici několik desítek.